אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

כשה ואפי' מקצת שה. וכדמפרש רב פפא ומזיל: **הילך לענין כסוי הדם כו'.** כלומר הואיל ומוקימנא דלתרוייהו מספקא להו וכשה ואפילו מקצת שה פליגי: **לענין כסוי הדם.** דקתני אין שוחטין דמשמע ודאי מייב בכסוי פפק פטור ולענין מתנות דפליגי בה: **לא משכחת לה אלא בלבי הבא על הפיישה וכו'.** והא דקתני אין שוחטין דבנן היא ומשום שמא מוששין ומייב בכסוי דאית להו לבי ואפי' מקצת לבי ושמא אין מוששין ופטור מן הכסוי דאפילו מקצת לבי ליכא דבתייש הבא על הצבייה ליכא לאוקומה דמיתוקם כרבנן דהא ודאי איכא מקצת לבי ולישחוט וליכסי לרבנן. ולרבי אליעזר ודאי הוה מלי לאוקומא בתייש הבא על הצבייה שמא מוששין וליכא אלא מקצת לבי ומקצת לית ליה ושמא אין מוששין וכוליה לבי הוא וכבי כסוי אבל ניחא ליה לאוקומא כדרבנן. ולענין מתנות נמי בלבי הבא על התייסה ולר"מ פטור לגמרי דשמא מוששין וליכא אלא מקצת שה דאם ושה ואפי' מקצת שה לית ליה וכיון דמספקא לן המולין מחבירו עליו הראיה ומ"ל דאיתי ראיה דאין מוששין וכוליה שה הוא ושקול ולרבנן מייב מיהא בחלי מתנות ממה נפשך דאי אין מוששין כוליה שה הוא ואי מוששין מקצת שיות דאם מיהא ליכא ורבנן אית להו שה ואפילו מקצת שה ושקיל פלגא דשיות ואידך פלגא אימא ליה אייתי ראיה דאין מוששין וכוליה שה הוא ושקול. ובתייש הבא על הצבייה ליכא לאוקומיה דמ"כ לרבנן נמי ליפטור דנהי נמי דאפי' מקצת שה אמרינן מי ליתא לן דאיכא מקצת שה דלמא אין מוששין וכוליה לבי הוא המולין מחבירו עליו הראיה: **לענין אותו ואת בנו משכחת לה.** לפלוגתייהו דלעיל בין בתייש לר': **בתייש הבא על הצבייה ולאיסורא.** בעלמא קאמרי רבנן דנוהג ואסור לשוחטה לנקבה הבאה מן התייש והצבייה עם בנה משום שמא מוששין ואיכא מקצת שה ורבנן אית להו מקצת שה אבל מלקות ליכא דשמא אין מוששין ואפילו מקצת שה ליכא הילך הויא לה המראת ספק ולא שמה המראה ואין מלקות בלא המראה ולר"מ מותר לכתחלה דמ"ג מוששין ואיכא מקצת שה לית ליה מקצת שה: **נהי נמי דמוששין.** איכא מקצת שה דאם: **בריה בפני עצמה.** ולא מבלאי בהמה ומיה הוא בא דס"ל אין מיה מתעברת מבהמה ולא בהמה מחיה וה"ג אמרינן בב"ק (דף עח.). ומיהו רב יהודה לאו אליבא דר' אליעזר ורבנן נקט מילתא דאיהו ודאי סבירא להו דמבלאי בהמה ומיה הוא בא וכבי נמי אמרינן [ג] בב"ק תוך מדרי אליעזר ומתלוקמו שהיו אומרים מיה מתעברת מבהמה: **איל הבר.** איל זכר הגדל ביערים: **ביה דושאי.** משפחה נקראת על שם אביה: **עזי דבאלא.** עזי הלבנון. באלא יער: **בשרוה לבני מזבח.** דלאו מיות ניהו אלא בהמות: **עשר בהמות מגה הכתוב.** להיתר אכילה שור שה כשבים ושה עזים איל ובבי ויחמור ואקו ודישון ותאו וחזמר (דברים יד) ואין לנו עוד בהמה ומיה בשרה בעולם והשתא להנהו עזי דבאלא ליכא לספוקי שמא מין מיה הוא שלא החזכרה כאן דהא תו ליכא ומדלא מנינהו להכי בהדי מיות ש"מ בכלל עז הן ועז בהמה הוא: **מפקיף לה רב אחא.** נהי נמי דאין עוד מין מיה שלא החזכרה כאן אכתי מגא לך דמינא דעז הוא דלמא מינא דאקו ניהו ולא ידעינן מאי ניהו אי תאו אי חזמר הכי נינהו: **שרי תרבייהו.** לאכילה דס"ל מיות ניהו: **תאו מתרגמינן תורבאלא.** שור הלבנון: **אכל הני.** דלא מנינהו בהדי מיות דבני הכל מין עז ניהו: **ר"ש שמעינן ליה.** דמתניתין (לקמן דף פפ.): שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה ולא ממייב עליה משום אותו ואת בנו דקתני ר' שמעון פוטר בשומט שור הנפקל:

קמא

כוי בריה בפני עצמה היא. דאמתניתין דכסוי הדם (לקמן פג:) קתני דתנן ונוהג בכוי מפני שהוא ספק ואין שוחטין אותו בי"ט ואם שקטו כו' ולא אכוי אמנלקו בו ר' אליעזר ורבנן קתי כדפירש בקונטרס: **ולא** הבריעו בו הבמים אם מין בהמה או מין חיה. ולא"ת ולבדוק בסימנין דקרנים וי"ל דאפשר דלא היו יכולין לבדר בקרניו שפיר אם מדולות וכרוכות יפה: **זה איל הבר.** וסבר רב נחמן ות"ק דבריתא שהוא ודאי מיה ושוחטים אותו בי"ט ומכסין דמו ופליגי אמתניתין (לקמן דף פג:) אבל אין לומר דלדידהו בהמה הוה דאם כן מ"ק היינו רשב"ג:

ודלמא מינא דתאו הוא. וקסבר רב אמת דתאו מין מיה הוא כרבי יוסי דאמר בסמוך שור הבר מין מיה דאי כרבנן דאמרי מין בהמה הוא מ"כ כי הוי נמי מין תאו הוי כשר לגבי מזבח:

מדחשיב ליה בהדי חיות ש"מ דחיה הוא. משמע דאי לאו דחשיב ליה בהדי חיות הוי בהמה לכ"ע משום דנקרא שור וקשה קצת דאיל הבר הוי מיה כדפי' לעיל אף על גב דנקרא איל:

חולין בחוץ שניהם כשרים. ס"ד דמיפסל שני משום לא תאכל כל תועבה כדאמר בפרק כל הבשר (לקמן דף קטו.):

הראשון חייב כרת ושניהם סופגין את הארבעים. דלא כר' יצחק אחיא דאמר בפרק אלו הן הלוקין (מכות דף כג.) חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתם ועוד הוה מלי למתני חולין וקדשים בחוץ ובפנים וכן קדשים וחולין וחולין וקדשים בפנים ובחוץ וכן קדשים וחולין ואי בכל הני דתני יש חדוש איכא למימר דלא תנא להני חדוש דליכא בהו שום חדוש ואי ליכא חדוש בכל הני דתני ל"ל תני ושייר: קדשים

בשרוה לבני מזבח. דלאו מיות ניהו אלא בהמות: **עשר בהמות מגה הכתוב.** להיתר אכילה שור שה כשבים ושה עזים איל ובבי ויחמור ואקו ודישון ותאו חזמר (דברים יד) ואין לנו עוד בהמה ומיה בשרה בעולם והשתא להנהו עזי דבאלא ליכא לספוקי שמא מין מיה הוא שלא החזכרה כאן דהא תו ליכא ומדלא מנינהו להכי בהדי מיות ש"מ בכלל עז הן ועז בהמה הוא: **מפקיף לה רב אחא.** נהי נמי דאין עוד מין מיה שלא החזכרה כאן אכתי מגא לך דמינא דעז הוא דלמא מינא דאקו ניהו ולא ידעינן מאי ניהו אי תאו אי חזמר הכי נינהו: **שרי תרבייהו.** לאכילה דס"ל מיות ניהו: **תאו מתרגמינן תורבאלא.** שור הלבנון: **אכל הני.** דלא מנינהו בהדי מיות דבני הכל מין עז ניהו: **ר"ש שמעינן ליה.** דמתניתין (לקמן דף פפ.): שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה ולא ממייב עליה משום אותו ואת בנו דקתני ר' שמעון פוטר בשומט שור הנפקל:

קמא

א) בשה ואפי' מקצת שה רבנן סברי שה ואפי' מקצת שה ורבי אליעזר סבר שה ולא מקצת שה אמר רב פפא הלכך ב)לענין כסוי הדם ג)ומתנות לא משכחת אלא בצבי הבא על התיישה דבין לרבנן ובין לר' אליעזר מספקא להו אי חוששין לזרע האב או לא וקא מיפלגי בשה ואפילו מקצת שה לענין אותו ואת בנו משכחת לה בין בתייש הבא על הצבייה ובין בצבי הבא על התיישה בתייש הבא על הצבייה ד)ולאיסורא דרבנן סברי דילמא חוששין לזרע האב שה ואפי' מקצת שה אמרינן ואסור ורבי אליעזר סבר נהי נמי דחוששין לזרע האב שה ואפילו מקצת שה לא אמרינן בצבי הבא על התיישה ה)ולמלקות רבנן סברי נהי נמי דחוששין לזרע האב שה ואפילו מקצת שה אמרינן ומלקינן ליה ורבי אליעזר סבר איסורא איכא מלקות ליכא איסורא איכא דלמא אין חוששין לזרע האב והאי שה מעליא הוא מלקות ליכא דלמא חוששין לזרע האב ושה ואפילו מקצת שה לא אמרינן אמר רב יהודה ו)כוי בריה בפני עצמה היא ולא הבריעו בה חכמים אם מין בהמה היא אם מין חיה היא רב נחמן אמר כוי זה איל הבר כתנאי כוי זה איל הבר וי"א ז)זה הבא מן התייש ומן הצבייה ח)ר' יוסי אומר כוי בריה בפני עצמה היא ולא הבריעו בה חכמים אם מין חיה אם מין בהמה רבן שמעון בן גמליאל אומר מין בהמה היא ושל בית ט)דושאי היו מגדלין מהן עדרים עדרים אמר ר' זירא א"ר ספרא אמר רב המנונא י)הני עזי דבאלא כשרות לגבי מזבח סבר לה כי הא דאמר ר' יצחק י)עשר בהמות מגה הכתוב ותו לא והני מדלא קחשיב להו בהדי חיות ש"מ דעז נינהו מתקיף לה רב אחא בר יעקב ואימא י)איל וצבי פרט כל בהמה כלל פרט וכלל נעשה כלל מוסף על הפרט איכא טובא אם כן כל הני פרטי למה לי מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא ודלמא מינא דאקו נינהו אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי ואמרי לה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי דלמא מינא דתאו או מינא דזמר נינהו אמר ליה רב חנן לרב אשי אמימר שרי תרבייהו בעא מיניה אבא בריה דרב מנימין בר חייא מרב הונא בר חייא הני עזי דבאלא מהו לגבי מזבח א"ל עד כאן לא פליגי רבי יוסי ורבנן אלא בשור הבר דתנן ט)שור הבר מין בהמה הוא רבי יוסי אומר מין חיה דרבנן סברי מדמתרגמינן תורבלא מינא דבהמה הוא ור' יוסי סבר מדקא חשיב ליה בהדי חיות מינא דחיה הוא אבל הני דברי הכל מינא דעז נינהו מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא ודלמא מינא דאקו נינהו אמר ליה רבינא לרב אשי ודלמא מינא דתאו או מינא דזמר נינהו א"ל רב (א) נחמן לרב אשי אמימר שרי תרבייהו: כיצד השוחט וכו': אמר רבי אושעיא כולה מתניתין דלא כר' שמעון ממאי מדקא תני קדשים בחוץ הראשון חייב כרת ושניהם פסולים ושניהם סופגים את הארבעים מכדי שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר י)שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה

כשה ואפי' מקצת שה. וכדמפרש רב פפא ומזיל: **הילך לענין כסוי הדם כו'.** כלומר הואיל ומוקימנא דלתרוייהו מספקא להו וכשה ואפילו מקצת שה פליגי: **לענין כסוי הדם.** דקתני אין שוחטין דמשמע ודאי מייב בכסוי פפק פטור ולענין מתנות דפליגי בה: **לא משכחת לה אלא בלבי הבא על הפיישה וכו'.** והא דקתני אין שוחטין דבנן היא ומשום שמא מוששין ומייב בכסוי דאית להו לבי ואפי' מקצת שה ושמא אין מוששין ופטור מן הכסוי דאפילו מקצת לבי ליכא דבתייש הבא על הצבייה ליכא לאוקומה דמיתוקם כרבנן דהא ודאי איכא מקצת לבי ולישחוט וליכסי לרבנן. ולרבי אליעזר ודאי הוה מלי לאוקומא בתייש הבא על הצבייה שמא מוששין וליכא אלא מקצת לבי ומקצת לית ליה ושמא אין מוששין וכוליה לבי הוא וכבי כסוי אבל ניחא ליה לאוקומא כדרבנן. ולענין מתנות נמי בלבי הבא על התיישה ולר"מ פטור לגמרי דשמא מוששין וליכא אלא מקצת שה דאם ושה ואפי' מקצת שה לית ליה וכיון דמספקא לן המולין מחבירו עליו הראיה ומ"ל דאיתי ראיה דאין מוששין וכוליה שה הוא ושקול ולרבנן מייב מיהא בחלי מתנות ממה נפשך דאי אין מוששין כוליה שה הוא ואי מוששין מקצת שיות דאם מיהא ליכא ורבנן אית להו שה ואפילו מקצת שה ושקיל פלגא דשיות ואידך פלגא אימא ליה אייתי ראיה דאין מוששין וכוליה שה הוא ושקול. ובתייש הבא על הצבייה ליכא לאוקומיה דמ"כ לרבנן נמי ליפטור דנהי נמי דאפי' מקצת שה אמרינן מי ליתא לן דאיכא מקצת שה דלמא אין מוששין וכוליה לבי הוא המולין מחבירו עליו הראיה: **לענין אותו ואת בנו משכחת לה.** לפלוגתייהו דלעיל בין בתייש כו': **בתייש הבא על הצבייה ולאיסורא.** בעלמא קאמרי רבנן דנוהג ואסור לשוחטה לנקבה הבאה מן התייש והצבייה עם בנה משום שמא מוששין ואיכא מקצת שה ורבנן אית להו מקצת שה אבל מלקות ליכא דשמא אין מוששין ואפילו מקצת שה ליכא הילך הויא לה המראת ספק ולא שמה המראה ואין מלקות בלא המראה ולר"מ מותר לכתחלה דמ"ג מוששין ואיכא מקצת שה לית ליה מקצת שה: **נהי נמי דמוששין.** איכא מקצת שה דאם: **בריה בפני עצמה.** ולא מבלאי בהמה ומיה הוא בא דס"ל אין מיה מתעברת מבהמה ולא בהמה מחיה וה"ג אמרינן בב"ק (דף עח.). ומיהו רב יהודה לאו אליבא דר' אליעזר ורבנן נקט מילתא דאיהו ודאי סבירא להו דמבלאי בהמה ומיה הוא בא וכבי נמי אמרינן [ג] בב"ק תוך מדרי אליעזר ומתלוקמו שהיו אומרים מיה מתעברת מבהמה: **איל הבר.** איל זכר הגדל ביערים: **ביה דושאי.** משפחה נקראת על שם אביה: **עזי דבאלא.** עזי הלבנון. באלא יער: **בשרוה לבני מזבח.** דלאו מיות ניהו אלא בהמות: **עשר בהמות מגה הכתוב.** להיתר אכילה שור שה כשבים ושה עזים איל ובבי ויחמור ואקו ודישון ותאו חזמר (דברים יד) ואין לנו עוד בהמה ומיה בשרה בעולם והשתא להנהו עזי דבאלא ליכא לספוקי שמא מין מיה הוא שלא החזכרה כאן דהא תו ליכא ומדלא מנינהו להכי בהדי מיות ש"מ בכלל עז הן ועז בהמה הוא: **מפקיף לה רב אחא.** נהי נמי דאין עוד מין מיה שלא החזכרה כאן אכתי מגא לך דמינא דעז הוא דלמא מינא דאקו ניהו ולא ידעינן מאי ניהו אי תאו אי חזמר הכי נינהו: **שרי תרבייהו.** לאכילה דס"ל מיות ניהו: **תאו מתרגמינן תורבאלא.** שור הלבנון: **אכל הני.** דלא מנינהו בהדי מיות דבני הכל מין עז ניהו: **ר"ש שמעינן ליה.** דמתניתין (לקמן דף פפ.): שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה ולא ממייב עליה משום אותו ואת בנו דקתני ר' שמעון פוטר בשומט שור הנפקל:

קמא

מסורת הש"ס

א) [לקמן קלב.], ב) [יומא עד: וש"נ], ג) [תוספתא בכורות פ"ב ה"ה], ד) [גי' הערוך רשלו], ה) פנחדרין כה: כלאים פ"ח מ"ו, ו) [לקמן פפ. פה: כתובות לד. כ"ק עח. קדושין מז.], ז) [שיך בתמנה לעניל עח.], ח) [שיך בתמנה לעניל עח.], ט) [ע' מהרש"א],

תורה אור השלם

ו. אֵיל וְצֵבִי וְיַחְמוּר וְאַקּוֹ וְדִישֹׁן וּתְאוֹ וְחָגָב: וְכָל בְּהֵמָה מַפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע שְׁתֵּי פְרָסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְّהֵמָה אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ: דברים יד ה, ו

גליון הש"ס

גמ' הני עזי דבאלא. עי' פוסה ל"ג ע"א תוד"ה משום:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמ"ל רב חנן לרב אסי אמימר:

הגהות מהר"י לנדא

(א) רש"י ד"ה בני בפ"ב כו' וה"ג אמרינן בב"ק עח ע"א ובנכורות ז ע"א מל"ל:

מוסף רש"י

שור הבר כו'. ופלוגתייהו לענין המרת מלנו וכסוי הדם (סנהדרין כה:). שחיטה שאינה ראויה. לאכילה, לא שמה שחיטה. וכל מיום ואיסור הנה על ידי שחיטה אינו חל עליה (קדושין נח.).

עין משפט נר מצוה

ו א מיי' פ"ט מהל' בכורים הל"ה ועיין בכ"מ. סמג עשין קמב טוש"ע יו"ד סי' סא סעי' יח:
ז ב ג מיי' פי"ב מהל' שחיטה הל' ח סמג לאוין קמט טוש"ע יו"ד סי' עז סעי' ח:
ח ד מיי' פ"א מהל' מאכלות אסורות הלכה יג:
ט ה מיי' שם הלכה ח:
ו מיי' שם (והלכה יב טוש"ע יו"ד סימן כח סעיף ד וסימן פ סעיף ג):

שיטה מקובצת

(א) בשה ואפילו מקצת שה. נ"כ עי' תוס' לקמן דף פח ע"א:

רבינו גרשום

אמר רב פפא הילכך לענין כסוי הדם. כוי אין שוחטין אותו ביום טוב ואם שחטו אין מכסין את דמו דמספקא להו ואזלינן לחומרא ולענין מתנות קא מיפלגי בשה אפי' מקצת שה: בתיש הבא על הצבייה לאיסורא. כלומר כיון דאמר צבייה איסורא איכא מלקות ליכא: (אלא איסורא היכא) בצבי הבא על התיישה ולמלקות כלומר כיון [דאמרו] תיישה מלקות נמי איכא לרבנן: ושל בית רישאי מקום: עיזי דבלא אותו יער ששמו בלא: עשר בהמות מגה הכתוב שור שה כשבים ושה עזים איל וצבי וגו' עשרה הן בין בהמות וחיות: ואיכא טובא. כלומר ואיכא טובא חיות: א"כ כל הני פרטי למה לי. כל הני פרטי איל וצבי ויחמור וגו' למה לי אלא מרמנה הני פרטי ש"מ דליכא חיות טהורות עוד: אמימר שרא תרבייהו כלומר דסבירא ליה דמין חיה הוא מדקא חשיב ליה בהדי חיות. כלומר דכתיב ותאו וחזמר ומתרגמינן תורבלא: שני סופגי את הארבעים

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com